

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. I. Quibusdam præmissis difficultas resolvitur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

concessa Majori, negando Minorem: quod scilicet peccatum originale non causet in reprobis baptizatis permissionem peccandi, & denegationem auxiliorum efficacium. Etsi enim culpationem auxiliorum efficacium non sit causa originalis in reprobis baptizatis non sit causa per se & immediata permissionis in peccato actuali, quia talis culpa est jam totaliter remissa, est tamen causa illius mediata & virtualiter, ratione alicujus effectus ex illa relicti: sicut homo mortuus dicitur pater filii posthumi, ratione seminis ab eo decisi, & in utero matris, ratione seminis ab eo relicti. Præcipuus enim peccati originalis effectus est, quod homines iustificati, in accepta iustitia stabiles esse non possint, nisi ex fortiori dono gratiæ conferrentur, quod quibus datur, misericorditer datur: quibus autem non datur, ex iustitia non datur, quia hoc provenit ex primi parentis peccato. Quæ est expressa D. Gregorii sententia in expositione Psalmi 101. ad illum versiculum: *Quia cinerem tanquam panem manducabam: Sicut enim ibi habet: Et cum iuxta apostoli sententiam, neque volentis, neque currentis, sed misericorditer sit Dei: alios qui corruerant, misericorditer erigit, alios qui stare videbantur, cadere iuxta meritum. Ex peccato namque primi parentis accepimus, ut ne in ipsa iustitia stabiles esse possimus. Quod & S. P. Augustinus magis exponit lib. de corrept. & gratia c. 12. loquens enim de hominibus post naturæ lapsum reparatis per gratiam, ait: Nam si in tanta infirmitate vitæ huius ipsis remaneret voluntas sua, ut in adiutorio Dei, sine quo perseverare non possent, manerent si vellet, nec Deus in eis operaretur ut vellet: inter tot & tantas tentationes, infirmitate sua voluntas ipsa succumberet, & ideo perseverare non possent, quia deficientes infirmitate nec vellet, aut non ita vellet infirmitate voluntatis, ut possent.*

Patet ergo ex utroque S. Doctore effectum esse in hominibus baptizatis & iustis ex peccato primi parentis relicto, quod in accepta iustitia sine speciali gratiæ dono perseverare non possunt, sed quantum in ipsis est ab illa cadant: quod homo in natura integra non habebat, ut docetur in Tractatu de gratia. Quare cum Deus reprobus baptizatus cadere in actuale peccatum permittit, & auxilia efficaciam ad perseverandum in accepta iustitia illis denegat, iuste eis tribuit quod ipsi ex infirmitate ex peccato primi parentis derivata postulant. Unde hæc auxilia duplici titulo eis denegantur: primo quia non sunt illis debita, quo etiam titulo negata fuere malis Angelis. Secundo, quia homines in statu naturæ lapsæ, ex corruptione & infirmitate ex peccato originali relicta, hoc habent quod in accepta iustitia sine minus stabiles, quam in statu naturæ integræ; & sic peccatum originale, non in seipso, sed in suo effectu, manens in homine baptizato & iustificato, causa est permissionis in actuale.

ARTICULUS IV.

Qui sint effectus reprobationis?

S. I.

Quibusdam præmissis difficultas resolvitur.

Notandum primo, quod cum eadem sit oppositorum scientia, de effectibus reprobationis eodem proportionali modo philosophandum est, ac de effectibus prædestinationis. Unde sicut tres requiruntur conditiones ut aliquid sit prædestinationis effectus, scilicet quod causetur

Tom. II.

A à Deo, quod efficaciter ad finem vitæ æternæ ducat, & quod ex intentione talis finis sit à Deo volitum ac præparatum. Ita etiam ut aliquid sit effectus reprobationis, oportet quod sit à Deo quod cum effectu conducatur ad finem reprobationis, qui est divinæ iustitiæ manifestatio, & quod ex intentione talis finis sit à Deo volitum ac præparatum.

Notandum secundo, sive potius supponendum, ut certum de fide: quod licet peccatum, quantum ad formale, ad finem reprobationis conducatur, non tamen potest esse effectus illius, sicut nec divinæ providentiæ; quia sub hac ratione, cum avertat à Deo ut ultimo fine, non potest esse ab ipso volitum, nec causatum, ut fuse ostendimus Tractatu præcedenti contra Calvinum, & alios huius temporis Hæreticos, qui impiè contra Deum blasphemantes, illum faciunt auctorem peccati, & non solum permissionem, & dicunt illum, non sinendo tantum & connivendo permittere homines prolabi in peccatum, sed, ut loquitur Calvinus supra relatus, *iudicio ac decreto suo id ordinare & necessitare miseros mortales ad omnia flagitiorum genera perpetranda. Quem errorem damnavit Tridentinum sess. 6. can. 6. & longè ante Araucanicum 2. can. ultimo his verbis: Aliquos verò ad malum divinâ potestate prædestinatos esse, non solum non credimus, sed etiam si sunt qui tantum malum credere velint, cum omni detestatione illis anathema dicimus. Ubi consulto additur illa conditionalis, si sunt, quia tunc temporis Pelagiani & Massilienses, Augustino & ejus Discipulis hunc errorem falso imponebant, eos sub nomine prædestinatorum infamando: à cujus infamiæ suspitione Augustinum post ejus obitum vindicavit Prosper lib. ad capita Gallorum cap. 1. & 6. & ad responsiones Vincentianas resp. 20. & 14. Dixi autem peccatum, quantum ad formale, quia si loquamur de materiali peccati, seu de entitate physica quæ malitiam moralem sustentat, probabile est illam in reprobis esse reprobationis effectum, cum sit volita & causata à Deo, & ad finem reprobationis, divina scilicet iustitiæ manifestationem, conducatur, quemadmodum diximus disp. 3. art. 7. in electis illam esse posse prædestinationis effectum; quia similiter ad eum finem potest conducere, & ex ejus intentione à Deo præparari. His præsuppositis, de tribus tantum superest difficultas, an sint reprobationis effectus: scilicet de permissione peccati originalis & actualis, de induratione & excæcatione peccatoris, & tandem de æterna damnatione. Pro resolutione,*

Dico primo: permissionem peccati originalis non esse reprobationis effectum. Hæc conclusio patet ex dictis articulo præcedenti, ubi ex D. Augustino & S. Thoma ostensum est, peccatum originale fuisse causam reprobationis in hominibus, ex quo clarè deducitur ejus permissionem non esse effectum reprobationis: aliàs peccatum seipsum præcederet, & esset causa suæ permissionis, quod implicat.

Præterea, ut ibidem ostendimus, permissio peccati originalis ordine rationis in mente divina antecedit in genere causa materialis prædestinationem Christi: Ergo à fortiori antecedit prædestinationem nostram, quæ præsupponit prædestinationem Christi, & est illius effectus; & ex consequenti etiam antecedit reprobationem, quæ vel fit simul cum prædestinatione, vel est illa posterior.

M 2

Dico

135 Dico secundò: Permissio peccati actualis per penitentiam non deleti, est effectus reprobationis; secus autem permissio illius quod per penitentiam remittitur.

Prima pars est contra Suarem, & alios Recentiores, existimantes permissionem peccati non debere numerari inter reprobationis effectus, sed reduci ad providentiam generalem ordinis supernaturalis. Est tamen manifestè D. Thomæ hic art. 3. in corp. ubi ait: *Sicut prædestinatio includit voluntatem conferendi gratiam & gloriam, ita reprobatio includit voluntatem permittendi aliquem cadere in culpam &c.* Sed voluntas conferendi gratiam est effectus prædestinationis, ut disp. 3. ostensum est. Ergo etiam voluntas permittendi culpam, seu denegandi gratiam efficacem ad illam evitandam, erit effectus reprobationis.

136 Confirmatur: Electio mediæ efficaciter conducentis ad finem, est effectus intentionis ipsius finis: Sed permissio peccati nunquam remittendi, est mediæ efficaciter conducentis ad finem reprobationis, scilicet exclusionem reprobatorum à gloria, ob manifestationem divinæ justitiæ, sicut collatio gratiæ efficacis est mediæ efficaciter conducentis ad finem prædestinationis, videlicet consecutionem gloriæ, & divinæ misericordiæ ostensionem: Ergo sicut collatio gratiæ est effectus prædestinationis, ita permissio culpæ est reprobationis effectus. Unde Apostolus ad Roman. 9. ait: *Deus volens ostendere iram suam, & notam facere potentiam suam, sustinuit in multa patientia vasa iræ apta in interitum*: id est peccare permisit, ut ibidem exponit S. Thomas.

137 Confirmatur amplius: Ut aliquid sit reprobationis effectus, tres tantum condiciones requiruntur: scilicet quòd causetur à Deo, quòd cum effectu conducatur ad finem reprobationis, & ex ejus intentione à Deo præparetur, ut diximus in 1. notabili: Sed hæc condiciones reperiuntur in permissione peccati nunquam remittendi; illa enim causatur à Deo, eo modo quo privatio vel negatio gratiæ causari potest, conducit de facto ad finem reprobationis, & ex ejus intentione procedit, cum illam supponat: Ergo habet quidquid requiritur ut sit reprobationis effectus.

138 Probatur etiam secunda pars: Omnis effectus reprobationis, de facto debet ad reprobationis finem, qui est æterna damnatio, conducere: At permissiones peccatorum quæ aliquando remittuntur, ad æternam damnationem de facto non conducunt, cum peccata semel dimissa, per subsequenter culpam non redeant, ut docet Theologus cum S. Thomæ 3. p. quæst. 22. art. 1. Ergo tales permissiones effectus reprobationis non sunt.

139 Dico tertio: Indurationem & excacationem, in peccatoribus reprobis, esse effectum reprobationis. Ita D. Thomas hic art. 3. ad 2. ubi ait: *Reprobatio est causa derelictionis à Deo.* Et 1. 2. quæst. 79. art. 4. *Excacatio ex sui natura ordinatur ad damnationem ejus qui excacatur, propter quod ponitur etiam reprobationis effectus.* Quibus verbis nostram conclusionem & docuit, & probavit. Nam id omne quod est à Deo, & de facto ad finem reprobationis conducit & ordinatur, est effectus illius: Sed obduratio & excacatio peccatoris à Deo est, juxta illud ad Roman. 9. *Cujus vult miseretur, & quem vult indurat* (non impertiendo malitiam, sed denegando gratiam, ut explicat Augustinus Epist. 1. 06. & docet D. Thomas loco citato art. 3.) & aliunde illa in reprobis de facto

A conducit ad damnationem æternam, & divinæ justitiæ manifestationem, ac ex intentione hujus finis à Deo procedit: Ergo in reprobis est reprobationis effectus. Econtra vero in prædestinatione est effectus prædestinationis: quia ut ait D. Thomas ubi supra: *Ex divina misericordiæ excacatio ad tempus, ordinatur medicinaliter ad salutem eorum qui excacantur, sed hæc misericordia non omnibus impenditur excacatis, sed prædestinatis solum, quibus omnia cooperantur in bonum, sicut dicitur ad Roman. 8.*

De hoc reprobationis effectu eleganter distulserit D. Bernardus lib. 1. de consider. cap. 2. ubi cordis duritiem sic describit: *Queris à me quid cur durum? ipsum est quod nec compunctione scinditur, nec pietate molitur, nec movetur precibus, minus nec cadit, flagellis duratur. Ingratum ad beneficia est, ad consilia infidum, ad judicia sævum, inverecundum ad verba, impavidum ad pericula, inhumanum ad humanam, temerarium ad divina: præteritorum obliviscens, præsentium negligens, futura non providens. ipsum est cui præteritum, præter solas injurias, nihil omnino non præterit, præsentium nihil non perit, futurorum nulla nisi forte ad ulciscendum prospectio seu præparatio est, & ut in brevi cuncta horribilis mali mala complectar, ipsum est quod nec Deum rimet, nec homines reveretur.* Jam ante dixerat, Pontificem Eugenium alloquens: *Ne pergas adhuc querere quid sit, si non expavisti, tuum est. Solum est cor durum quod semetipsum non exhorret, quia nec sentit.*

C Dico ultimo: æternam peccatoris damnationem esse ultimum ac præcipuum reprobationis effectum. Ita D. Thomas hic art. 3. ad 2. ubi ait: *Reprobatio non est causa ejus quod est in presentibus, scilicet culpa; est tamen causa ejus quod redditur in futuro, scilicet pena æterna.* Ratio etiam id suadet: Nam prædestinatio & reprobatio inter se oppositæ, & habent terminos seu effectus inter se oppositos: unde sicut ultimus prædestinationis effectus est consecutio gloriæ; ita ultimus effectus reprobationis, est exclusio à gloria, & æterna damnatio.

Quærent hic aliqui, an etiam substantia reprobis sit effectus reprobationis, sicut substantia prædestinati est effectus prædestinationis, ut in 1. disp. ostendimus.

D Respondeo negativè: quamvis plures, etiam ex nostris, partem affirmativam sequantur. Ratio discriminis est, quia gloria electorum est finis superexcedens & perficiens illorum substantiam, unde ejus productionem ex intentione talis finis imperari maximè congruit exclusio autem à regno non est finis perficiens substantiam reprobatorum: quare nullum argumentum seu congruentiam habemus, ut asseramus Deum ex intentione excludendi reprobos à regno produxisse illorum substantiam. Quamvis ergo substantia reprobatorum, ad finem reprobationis de facto conducatur, quia tamen ejus productio ex illius intentione non fit nec imperatur à Deo, non debet computari inter reprobationis effectus. Ut enim supra dicebamus, ut aliquid sit effectus reprobationis, tres requiruntur conditiones: scilicet quòd sit à Deo, quòd conducatur ad finem reprobationis, & quòd ex ejus intentione producat, vel saltem imperetur.

Huic sententiæ favet D. Prosper in resp. ad 3. object. Vincent. ubi ait: *Nemo à Deo ideò creatus est ut periret: ut enim nascantur homines, conditurus est beneficium, ut autem pereant, prævaricatoris est meritum.*

Neque obstat id quod dicitur Proverb. 15. 14.

veritas propter semetipsum operatus est Dominus: im-
pium quæque ad diem malum. Sensus enim horum
verborum non est, quod Deus impiorum sub-
stantiam seu naturam eo sine condiderit, ut eos
à gloria excluderet, & penis æternis addiceret:
sed ut explicant Estius & Salazar ibidem, in tan-
tum Deus dicitur impium ad diem malum fecis-
se, in quantum peccata quæ impij ex propria ma-
licitia & defectibilitate committunt, ad suam glo-
riam ordinat, quia supplicium de illis sumens,
justitiam suæ severitatem ostendit. Unde in ver-
sione Septuaginta sic legitur: *Omnia operatus est
Dominus propter semetipsum: impij autem in die mala
peribunt. Vel ut habetur in paraphrasi Chaldaica:
Impius servatur in diem malum.*

Alij hunc locum aliter interpretantur, & vo-
lunt ideo Deum dici creasse impium ad diem
malum, quia illum condidit, ut per illum diem
malum, hoc est diem afflictionis, ad pios exer-
cendos, aut puniendos, immitat. Multi enim di-
vina permissione semper suis malis moribus exer-
centia bonorum sunt. Est malus homo quidam
malleus Dei, quo sculpsit in lapidibus vivis & e-
lectis imaginem filij sui, ut electi mereantur in
caelesti edificio colloari, quem tamen malleum
post opus perfectum artifex frangit. Ne igitur
putes gratis esse malos in mundo, & nihil boni
de illis agere Deum: *Omnis enim malus* (inquit Au-
gustinus) *aut ideo vivit ut corrigatur, aut ut per il-
lum bonus exercetur.*

§. II.

Solvuntur objectiones.

Obijcies primo contra primam conclusio-
nem. Permissio peccati originalis est effe-
ctus divinæ providentiæ, cum non sit à Deo tem-
erariè & fortuito: Sed illa in reprobis non est
effectus prædestinationis, ut patet: Ergo effectus
reprobationis est. Consequentia videtur manife-
sta, quia providentia divina ad quæquæ dividitur
in prædestinationem & reprobationem; unde si
talis permissio non sit effectus prædestinationis,
oportet quod sit effectus reprobationis.

Respondeo distinguendo Majorem: Est effe-
ctus divinæ providentiæ generalis, concedo Ma-
jorem. Specialis nego Majorem, & concessa Mi-
norem, nego Consequentiam. Itaque præter præ-
destinationem & reprobationem, quæ sunt pro-
videntiæ speciales ordinis supernaturalis, datur
intra illum ordinem providentia aliqua gene-
ralis, ad quam pertinent aliqui effectus superna-
turales, cujusmodi est gratia, & justitia origina-
lis collata Adamo in statu innocentia, & conse-
quenter permissio peccati originalis.

Obijcies secundo contra eandem conclusio-
nem. Quidquid conducit ad finem reprobationis,
est effectus illius: Sed peccatum originale, &
consequenter ejus permissio, in reprobis, ad fi-
nem reprobationis, qui est exclusio à gloria, vel
divinæ justitiæ manifestatio, de facto conducit:
Ergo est ejus effectus.

Respondeo primò distinguendo Majorem. Si
ex intentione illius producat, vel imperetur,
concedo Majorem. Secus, nego Majorem. Pec-
catum autem originale non fuit à Deo permis-
sum ex intentione finis reprobationis, sed ex in-
tentione incarnationis & prædestinationis Chri-
sti, ut supra annotavimus. Vel secundo distinguo
eandem Majorem. Quidquid conducit &c. ut
mediū, concedo Majorem, ut causā, nego Ma-
jorem. Similiter distinguo Minorem. Peccatum

Tom. II.

A originale ad finem reprobationis conducit, ut
ejus causā motiva concedo Minorem. Ut me-
diū ad illum ordinatum, nego Minorem, &
Consequentiam. Solutio patet ex dictis articu-
lo præcedenti.

Advertendum tamen est, quod originale pec-
catum potest dupliciter considerari. Primò, ut
præcessit in Adamo tanquam in capite totius ge-
neris humani, & hoc peccatum primariò fuit
peccatum personæ, & secundariò peccatum na-
turæ, convenienterque appellari potest pec-
catum originans; nam ab illo derivantur singula o-
riginalia peccata, quæ singulis filijs Adæ ab eo
simul cum natura communicantur. Et secundum
hanc considerationem, peccatum Adæ, & ejus
permissio, non dicit ordinem ad reprobationem
alicujus, sed solum consideratur illud peccatum
tanquam morbus totius naturæ humanæ, in cu-
jus remedium venit Christus. Secundo conside-
rari potest ut contrahitur per carnalem propa-
gationem à singulis filijs Adæ, & ut illis inest; &
in hac consideratione, permissio seu derelictio
in peccato originali quod inest reprobis, perti-
net ad reprobationem, saltem quando non re-
mittitur, sed in illo perseverat reprobis usque
ad mortem. Quod ut magis declaratur,

Advertendum est secundo, peccatum origi-
nale, etiam ut contractum in posteris, posse ad-
huc spectari duobus modis. Primò secundum suā
primam contractionem, & primum esse. Secun-
dò quantum ad suam permanentiam, & veluti
continuationem vel permissionem perma-
nendi, sicut dicitur de alijs peccatis, quantum
ad commissionem eorum, & indurationem, vel
permanentiam in illis. Primò modo dicendum
est, permissionem originalis non esse effectum
reprobationis, sed eam antecedere, & esse illius
causam, ut supra explicatum est. Secundo verò
modo est reprobationis effectus. Videatur Alva-
rez disp. 40. & 110. de auxilijs.

Obijces tertio contra secundam conclusio-
nem. Reprobatio est actus justitiæ punitivæ: Sed per-
missio primi peccati actualis non potest esse actus
punitivæ justitiæ, cum nullam culpam præce-
dentem supponat: Ergo non potest esse reproba-
tionis effectus.

Respondeo primò distinguendo Majorem.
Reprobatio est actus justitiæ punitivæ, quantum
ad ultimum ejus effectum, qui est æterna dam-
natio, concedo Majorem. Quantum ad primum,
qui est prima permissio peccandi, nego Majoré.

Vel secundo distinguo eandem Majorem. Re-
probatio pro materiali est actus justitiæ vindic-
ativæ, concedo Majorem. Pro formali, nego
Majorem. Nam sub hac ratione est actus divinæ
providentiæ, cujus est permittere non solum
mala naturæ, qualia sunt monstra, corruptiones,
& ægritudines, sed etiam mala opposita gratiæ,
qualia sunt peccata, quæ sunt veluti monstra or-
dinis gratiæ, & defectus seu corruptiones illius.

Tertio data Majori, nego Minorem: licet e-
nim prima permissio peccandi non supponat
culpam præcedentem actualem, supponit tamen
culpam originalem, & fit in penam illius, &
consequenter est actus justitiæ punitivæ. Solutio
est D. Thomæ 2. 2. quæst. 2. art. 7. ad 2. ejus verba
supra retulimus.

Obijcies quarto contra eandem conclusio-
nem. Voluntas permittendi reprobo peccatum nun-
quam remittendum, est prior in Deo secundum
rationem voluntate reprobandi illum: Ergo per-
missio